

Asia: VN/15365/2021

Lausuntopyyntö tutkimusraportista Ulosottovelka, sosiaaliturva ja työn tarjonta (ulosottokaaren muutostarpeet)

Lausunnonantajan lausunto

Reformivaihtoehto 1: Suojaosuuden nosto takuueläkkeen tasolle

- Miten arvioitte suojaosuuden nostamista takuueläkkeen tasolle keinona parantaa pienituloisten ulosottovelallisten asemaa?
- Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?
- Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?
- Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 1?

-

Reformivaihtoehto 2: Suojaosuuden korotus alimmassa pykälässä (takuusuojaosuus)

- Miten arvioitte esitettyä ulosmittauksen alarajan korottamista keinona parantaa pienituloisten ulosottovelallisten asemaa?
- Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?
- Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?
- Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 2?

-

Reformivaihtoehto 3: Automaattisten vapaakuukausien lisääminen

- Miten arvioitte automaattisten vapaakuukausien lisäämistä keinona parantaa pienituloisten ulosottovelallisten asemaa?
- Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?
- Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?
- Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 3?

Reformivaihtoehto 4b: Progressiivinen ulosmittaustaulukko

Tutkimusraportissa lupaavimpana keinona pienituloisten aseman parantamiseksi pidetään reformivaihtoehtoa 4b eli nykyistä progressiivisempaa ulosmittaustaulukkoa. Ulosmittaus aloitettaisiin tuloista, jotka ylittävät takuueläkkeen tason, ja ulosmittauksen laskentaperusteet uudistettaisiin siten, ettei ulosmitattavan määrän laskenta perustuisi nykyiseen tapaan suojaosuuden käsitteeseen. Ulosmittauksen määrää pienennettäisiin pienituloisilla ja kasvatettaisiin suurituloisilla.

- Mitä hyviä puolia uudistuksella olisi näkemyksenne mukaan nykyiseen järjestelmään verrattuna?
- Mitä huonoja puolia uudistuksella olisi näkemyksenne mukaan nykyiseen järjestelmään verrattuna?
- Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?
- Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?
- Pidätkö kannatettavana sitä, että ulosmittauksen laskentasäännöt uudistetaan esitetyllä tavalla kokonaisuudessaan?
- Tulisiko uudistuksessa säilyttää mahdollisuus vapaakuukausiin ja ulosmittauksen määrän rajoittamiseen? Jos tulisi säilyttää, tulisiko sanottuja mahdollisuuksia rajata nykyisestä?
- Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 4b?

Reformivaihtoehto 6: Velkajärjestelyyn ohjaamisen lisääminen

Tutkimusraportin mukaan velkajärjestelyä tulisi arvioida ulosottojärjestelmän kehittämisen rinnalla, sillä keskeinen keino työllistymisen kannustimien parantamiseksi on velkojen anteeksi antaminen esimerkiksi velkajärjestelyn kautta.

- Miten velkajärjestelyn piiriin saataisiin paremmin hakeutumaan ne velalliset, joilla voisi olla mahdollisuus päästä velkajärjestelyyn?
- Millaisia kustannuksia uudistuksen toteuttamisesta aiheutuisi?

- Millaisia vaikutuksia uudistuksella olisi luottomarkkinoihin? Miten uudistus vaikuttaisi luotonsaantiin ja sen ehtoihin? Millaisiin asiakasryhmiin vaikutukset kohdistuisivat?
- Mahdolliset muut kommentit reformivaihtoehdosta 6?

-

Muut keinot pienituloisten ulosottovelallisten aseman parantamiseksi

- Onko pienituloisten ulosottovelallisten aseman parantamiseksi olemassa muita keinoja, joita tulisi harkita tutkimuksessa esitettyjen reformivaihtoehtojen sijaan tai niiden lisäksi? Mitkä ovat esittämänne vaihtoehdon hyvät ja huonot puolet suhteessa tutkimuksessa arvioituihin reformivaihtoehtoihin?

-

Muut tutkimusraporttia koskevat huomiot

Pienituloisimpien ulosottovelallisten tilanteen selvittäminen on tarpeen

- Finanssiala ry (FA) kannattaa pienituloisimpien ulosottovelallisten aseman parantamiseen tähtäävien toimien selvittämistä edelleen
- FA tukee alustavasti raportin ehdotuksia ulosottojärjestelmän yksinkertaistamisesta. Yksityiskohtia tulisi kuitenkin punnita mahdollisessa säädösvalmistelussa erikseen
- Velkajärjestelyn suhteen FA kannattaa menettelyyn hakeutumisen tehostamista ennen kuin itse menettelyä muutetaan olennaisesti. Velkajärjestelylakiin on lisäksi parhailaan suunnitteilla velallisen asemaa parantavia muutoksia, joiden vaikutuksia olisi seurattava ennen uuden sääntelyn valmistelemista

1 Tasapaino työnteon kannustimien ja maksumoraalin välillä olisi säilytettävä

FA kannattaa ulosottojärjestelmän yksinkertaistamisen selvittämistä edelleen. Työnteon houkuttelevuuden lisääminen ulosotosta huolimatta on hyvä tavoite. Nykyinen suojaosuusjärjestelmä on kohtuullisen monimutkainen, ja sen yksinkertaistamista kannattaa raportissa mainitulla tavalla pohtia.

Samalla on muistettava, että tehokas velkojansuoja on toimivan talouden peruskiviä. Maksumoraali heikentyisi, jos velat lakkaisivat huomattavasti nykyistä kattavammin ilman, että velallinen käyttäisi ansaitsemiskykyään velkojien hyväksi.

Mahdollisessa säädösvalmistelussa tulisi kansainvälisessä vertailussa huomioida maksukyvyttömyysmenettelyjen asema vertailumaiden oikeusjärjestyksessä ja yhteiskunnassa laajemmin. Velkojen nopeampaan anteeksiantamiseen tähtäävät menettelyt ovat voineet syntyä sellaisten yhteiskuntien tarpeisiin, joissa vähimmäistoimeentulo on turvattu Suomesta huomattavasti poikkeavin ratkaisuin.

2 Velkajärjestelyn muutoksissa olisi hyvä olla pidättyväinen

Lakiin yksityishenkilön velkajärjestelystä on valmisteilla joukko velallisen asemaa parantavia muutoksia, joista osa pohjautuu maksukyvyttömyysdirektiivin vaatimukseen. Ennen näiden uudistusten voimaantuloa ja niiden vaikutusten seurantaa ei velkajärjestelyyn pääsyn edellytyksiä tai menettelyn kulkua tulisi muuttaa.

FA katsoo velkajärjestelyn olevan nyky muodossaan velalliselle enimmäkseen hyvin kohtuullinen menettely. Esimerkiksi kokonaan maksuvelvollisuutta sisältämättömien maksuohjelmien osalta velkajärjestely on tosiasialliselta merkitykseltään lähellä julkisessa keskustelussa ajoittain esitettyjä, velkojen nopeampaa lakkaamista edellyttäviä kannanottoja. Velkajärjestelyyn pääsyn edellytykset eivät ole liian ankaria, mutta velallisten tietoisuutta velkajärjestelymahdollisuudesta on syytä lisätä esimerkiksi velkaneuvonnan voimavarat takaamalla.

FINANSSIALA RY

Hannu Ijäs

Laitila Antti
Finanssialan Keskusliitto